2021 m. liepos 7 d., trečiadienis

P9_TA(2021)0338

Jūros vėjo elektrinių parkų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikis žvejybos sektoriui

2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl jūrinių vėjo elektrinių ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio žvejybos sektoriui (2019/2158(INI))

(2022/C 99/10)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

— atsižvelgdamas į 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją, išdėstytą 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikate „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380),

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės mėn. Komisijos rekomendacijas dėl teigiamos jūrinių vėjo elektrinių parkų ir žuvininkystės sąveikos,

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 11 d. Komisijos 2020 m. ES mėlynosios ekonomikos ataskaitą,

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikatą „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (COM(2020)0562),

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“(COM(2020)0741),

— atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyvą) ([1]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema ([2]) (Jūrinių teritorijų planavimo direktyvą),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ([3]),

— atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijoje (COP 21) priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. sausio 16 d. rezoliuciją „Pasaulio ekonomikos valdymas. Mūsų vandenynų ateities darbotvarkė atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus iki 2030 m.“ ([4]),

— atsižvelgdamas į OSPAR duomenų ir informacijos valdymo sistemos žemėlapius „2019 m. EMODnet Žmogaus veiklos laivų tankio žemėlapis“ ir „2018 m. jūrų atsinaujinančiosios energijos pokyčiai“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 28 d. Šiaurės jūros patariamosios tarybos (NSAC) rekomendaciją dėl jūrinių vėjo elektrinių parkų plėtros ir žuvininkystės sąveikos,

— atsižvelgdamas į savo poziciją, priimtą 2021 m. birželio 24 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės akto) ([5]),

([1]) OL L 164, 2008 6 25, p. 19.
([2]) OL L 257, 2014 8 28, p. 135.
([3]) OL L 328, 2018 12 21, p. 82.
([4]) OL C 458, 2018 12 19, p. 9.
([5]) Priimti tekstai, P9_TA(2021)0309.

— atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto (PECH) užsakytą 2020 m. lapkričio 12 d. tyrimą dėl jūros vėjo ir kitų atsinaujinančiųjų jūros išteklių naudojimo poveikio Europos žuvininkystei,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0184/2021),

A. kadangi ES siekia ne vėliau kaip iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, laikantis žaliojo kurso tikslų; kadangi Komisija pasiūlė bent 55 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo tikslą iki 2030 m., tačiau Europos Parlamentas paragino siekti tikslo iki 2030 m. išmetamą ŠESD kiekį sumažinti 60 proc.; kadangi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energija yra vienas iš būdų, kurį valstybės narės gali pasirinkti šiam tikslui pasiekti; kadangi ji turėtų atlikti pagrindinį vaidmenį siekiant šių tikslų, laikantis integruoto požiūrio, pagal kurį atsižvelgiama į tris tvarumo ramsčius;

B. kadangi pagal Sutartis ES yra atsakinga už tiekimo saugumo užtikrinimą, o valstybės narės yra atsakingos už savo energijos tiekimo struktūros ir energijos šaltinių pasirinkimą, sykiu laikantis ES tikslų iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui;

C. kadangi, remiantis Komisijos skaičiavimais, 30 proc. ES elektros energijos paklausos 2050 m. bus patenkinta naudojant jūros vėjo energiją, o tai reiškia, kad dabartiniai 12 GW siekiantys jūros vėjo energijos gamybos pajėgumai 27 ES valstybėse narėse turės būti padidinti ir 2050 m. pasiekti 300 GW tikslą; kadangi, remiantis Komisijos skaičiavimais, iki 2050 m. paklausa pasieks 40 GW vandenynų energijos;

D. kadangi pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos (SESV) 194 straipsnį vykdant Sąjungos energetikos politiką turi būti užtikrintas energijos rinkos veikimas, energijos tiekimo saugumas, skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir taupymas, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra ir skatinamas energetikos tinklų sujungimas; kadangi valstybių narių energijos rūšių derinio nustatymas paliekamas nacionalinei šalių kompetencijai ir todėl šie deriniai yra labai įvairūs;

E. kadangi šiaurinėse jūrose (Šiaurės jūroje, Baltijos jūroje ir šiaurės rytų Atlante) yra daugiau kaip 85 proc. visų ES 27 šalių vandenų jūros vėjo energijos pajėgumų;

F. kadangi valstybių narių ir Europos jūrų baseinų geografinės charakteristikos visoje ES labai skiriasi; kadangi jūrinių vėjo elektrinių parkų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų plėtra šiuo metu sutelkta Šiaurės jūroje ir Baltijos jūroje, nes jose sąlygos yra palankesnės; kadangi ateityje galimybė arba pageidavimas pastatyti arba padidinti tam tikro dydžio ar pajėgumo jūrinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius kiekviename baseine ir valstybėje narėje bus labai skirtingi;

G. kadangi sudarant ES ir Jungtinės Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą susitarta, kad ES žvejybos laivai ir toliau turės abipusę prieigą prie Jungtinės Karalystės vandenų ir todėl toliau dalysis Europos jūrų teritorija, kurioje šiuo metu yra 110 jūrinių vėjo elektrinių parkų, sudarytų iš daugiau kaip 5 000 vėjo jėgainių;

H. kadangi vėjo energijos tiekimas gali būti nereguliarus ir nestabilus dėl kintančių oro sąlygų;

I. kadangi vėjo energijos akumuliavimo galimybės tebėra labai ribotos;

J. kadangi kitiems atsinaujinantiems jūros energijos šaltiniams, pvz., potvynių ar terminės energijos technologijoms, plūdriesiems fotovoltiniams įrenginiams ir dumblių naudojimui biokurui gaminti, tenka svarbus vaidmuo Komisijos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijoje, nors šiuo metu ir nėra eksploatuojamų didelio masto įrenginių; kadangi jie gali padėti užtikrinti poveikio klimatui neutralizavimą, sustiprinti Europos lyderystę ir kurti naujas darbo vietas; kadangi būtina tęsti mokslinius tyrimus ir inovacijas, nes kiti jūros atsinaujinantieji energijos šaltiniai galėtų būti perspektyvūs ir tinkamesni kai kuriose vietovėse ir galbūt turėtų mažesnį poveikį žvejybos veiklai, žuvų ištekliams ir jūros aplinkai;

2021 m. liepos 7 d., trečiadienis

K. kadangi jūrinių vėjo jėgainių gyvavimo ciklas vidutiniškai trunka 25–30 metų; kadangi iki šiol buvo nutraukta labai nedaugelio jėgainių eksploatacija ir perdirbimas tebėra labai sudėtingas – perdirbama 85–90 proc. išmontuotos vėjo jėgainės; kadangi būtina ilgalaikė vizija, grindžiama žiedinės ekonomikos ir gyvavimo ciklo požiūriu, siekiant įvertinti viso projekto ciklo poveikį kitai veiklai, pvz., žvejybai, ir vietos bendruomenėms bei ekosistemoms; kadangi ekologinis projektavimas naudojant specialias medžiagas ir tam tikras infrastruktūros dizainas gali paskatinti vietos biologinės įvairovės vystymąsi; kadangi perdirbimo metodai arba infrastruktūros kaip dirbtinių rifų išlaikymas turi būti įvertinti ankstyvuoju projekto rengimo etapu;

L. kadangi taupiausias sąnaudų ir teritorijos požiūriu būdas pasiekti 2050 m. jūrinių pajėgumų tikslą būtų keleriopas tos pačios jūrų teritorijos panaudojimas įvairiuose sektoriuose, atsižvelgiant į bendros naudos metodą, pagal kurį kiekviena veikla naudinga kitai veiklai, nes bendras veiklos vykdymas gali būti naudingas aplinkos ir socialiniu bei ekonominiu požiūriu;

M. kadangi didėja konkurencija tarp įvairių jūrų teritorijos naudojimo būdų, todėl dažnai pamirštama nuo seno naudota akivaizdi istorinė, kultūrinė, socialinė ir ekonominė vertybė, pvz., žvejyba;

N. kadangi Jūrinių teritorijų planavimo direktyvoje nurodoma, kad valstybės narės turi atsižvelgti į veiklos ir naudojimo būdų, pvz., akvakultūros, žvejybos, atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginių ir infrastruktūros, taip pat povandeninių kabelių, sąsajas, skatinti atitinkamos veiklos sambūvį ir taikyti ekosisteminį metodą;

O. kadangi savo jūrų teritorijų planais valstybės narės turėtų siekti padėti užtikrinti tvarų jūrinės energetikos sektorių, jūrų transporto, žvejybos ir akvakultūros sektorių vystymąsi, aplinkos išsaugojimą, apsaugą ir gerinimą, įskaitant atsparumą klimato kaitos poveikiui; kadangi, atsižvelgiant į tai, žvejybos ir akvakultūros interesams turėtų būti skiriama daug dėmesio ir jie neturėtų būti nustumiami, kai valstybės narės tęsia savo darbą ir persvarsto nacionalinius jūrų teritorijų planus;

P. kadangi Komisijos pasiūlyme dėl ES biologinės įvairovės strategijos teigiama, kad „ES teiks pirmenybę sprendimams, pavyzdžiui, vandenynų energijos technologijoms ir jūros vėjo elektrinėms, kurios sudaro sąlygas atkurti žuvų išteklius“, o neseniai paskelbtame Vidaus politikos generalinio direktorato tyrime ([6]) teigiama, kad galima žvejybos nauda iš jūroje esančių atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių nėra gerai žinoma ir laukiama empirinių įrodymų;

Q. kadangi Komisija savo komunikate „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“ paragino valdžios institucijas planuoti jūrinės atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą ilguoju laikotarpiu ir nuo pat ankstyvų etapų, įvertinant jos aplinkosauginį, socialinį ir ekonominį tvarumą, užtikrinant sambūvį su kita veikla, pvz., žvejyba ir akvakultūra, ir užtikrinant, kad visuomenė pritartų planuojamai plėtrai;

R. kadangi žuvininkystės poveikis BVP yra palyginti mažas; kadangi žvejyba yra itin svarbi daugelio valstybių narių žvejų bendruomenėms;

S. kadangi apie 80 proc. visų ES žvejybos laivų yra smulkieji laivai, kurių dauguma valdomi šeimos verslo, nuo seno perduodami iš kartos į kartą ir daugiausia plaukioja priekrantės vandenyse;

T. kadangi dabartinis ir ateities jūrų atsinaujinančių išteklių energetikos plėtojimas didžiausią poveikį daro demersinių rūšių ir vėžiagyvių žvejybos operacijoms;

U. kadangi, norint gaminti energiją jūroje ir sykiu užtikrinti aplinkos apsaugą ir tvarią žuvininkystės bei kitos ekonominės veiklos plėtrą, būtinas bendras planavimas ir nuodugnus bendro poveikio, įskaitant socialinį ir ekonominį poveikį, vertinimas;

([6]) Tyrimas „Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries“, Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato B teminis skyrius (struktūrinė ir sanglaudos politika), 2020 m. lapkričio 12 d.

V. kadangi reikalingi papildomi jūrinių vėjo elektrinių ir kitų jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio jūros aplinkai ir žvejybos ištekliams moksliniai tyrimai;

W. kadangi Parlamentas primygtinai reikalauja, kad 2030 m. Sąjungos klimato politikos tikslas būtų visos ekonomikos mastu 60 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, palyginti su 1990 m.;

X. kadangi būtina tirti ES jūrinius vėjo išteklius ir skatinti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus, suderinamus su kitais jūrų teritorijų naudojimo būdais, visų pirma žuvininkyste, kartu siekiant sinergijos ir išsaugant biologinę įvairovę;

Y. kadangi siekiant geriau suprasti sambūvį svarbu stebėti ir empiriškai išanalizuoti žvejybos praktiką prieš statant jūrines vėjo elektrines, statybų metu ir po jų;

Z. kadangi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos įrenginių pamatai gali pritraukti jūrų gyvūniją ir turėti dirbtinių rifų poveikio;

AA. kadangi Tarptautinė hidrografijos organizacija (IHO) rekomenduoja vengti žvejybos veiklos bent 0,25 jūrmylės (463 m) atstumu nuo abiejų povandeninio kabelio pusių, kad rizika būtų kuo mažesnė;

1. pabrėžia, kad reikia vengti galimo neigiamo ilgalaikio poveikio, kurį jūrinės vėjo jėgainės daro tam tikroms ekosistemoms, žuvų ištekliams ir biologinei įvairovei, taigi ir visai žvejybai; pabrėžia, kad reikia taikyti gyvavimo ciklo požiūrį į jų plėtrą, pradedant statyba, eksploatavimu ir baigiant eksploatacijos nutraukimu, todėl svarbu atlikti nuodugnius ir išsamius tyrimus siekiant įvertinti esamų jūrinių vėjo jėgainių poveikį;

2. pabrėžia, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra turėtų būti vykdoma taip, kad atsirastų galimybių vykdyti kitą veiklą, taikant bendros aplinkos, socialinės ir ekonominės naudos metodą, tokiu būdu užtikrinant naudingumą žvejams ir vietos bendruomenėms;

3. įspėja, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetika jūroje bus darni tik tuo atveju, jei ji neturės neigiamo poveikio aplinkai ir ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai, ypač nuo žvejybos priklausomuose regionuose;

4. yra susirūpinęs dėl to, kad trūksta jūrinių vėjo jėgainių eksploatacijos nutraukimo ir eksploatacijos nutraukimo poveikio aplinkai mokslinių tyrimų;

5. pakartoja, kad sprendimas dėl savo nacionalinio energijos rūšių derinio ir technologijų išlieka valstybės narės kompetencija;

6. pabrėžia, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumas yra pagrindiniai veiksniai siekiant nulinio grynojo išmetamųjų teršalų kiekio ekonomikos; pabrėžia, kad norint pasiekti 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą, reikia atitinkamai padidinti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos infrastruktūros pajėgumus ir gamybą;

7. pabrėžia svarbų vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių, be kita ko, iš vėjo ir saulės energijos, potencialą siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo;

8. pabrėžia, kad plūdriųjų vėjo elektrinių parkai gali būti statomi giliuosiuose vandenyse, o tai išplečia vėjo energetikos plėtrai tinkamą perspektyvią zoną, sykiu mažinant tų įrenginių matomumą nuo kranto; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares remti tvarių plūdriųjų jūrinių vėjo energijos technologijų, kurios dar labiau mažina poveikį žvejybai, plėtrą ir komercializaciją;

9. pabrėžia, kad reikia kuo labiau sumažinti riziką, kad didelio masto jūrinių vėjo elektrinių parkų plėtra pakenks fiziniam jūrų baseinų veikimui, visų pirma jūrų ir oro srovėms, nes tai gali prisidėti prie vandens storymės sluoksnių susimaišymo ir atitinkamai padaryti poveikį maistinių medžiagų apytakos ciklui, bangų susidarymui, potvynių amplitudėms ir dugno nuosėdų pernešimui, ir kad reikia atidžiai stebėti šį poveikį, taip pat atsižvelgti į infragarsinį triukšmą, kylantį dėl besisukančių menčių, kuris gali nubaidyti žuvis ir jūrinių rūšių žinduolius nuo jūrinių vėjo elektrinių parkų, ir į tai, kad dėl povandeninių kabelių susidarantys elektromagnetiniai laukai ir povandeninis polių kalimo triukšmas galėtų daryti didelį neigiamą poveikį vėžiagyviams bei jūrų augalijai ir gyvūnijai; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti tyrimus ir tirti, kaip išvengti šio neigiamo poveikio ir jį sušvelninti;

10. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti geriausią praktiką, susijusią su veiklos jūroje planavimo, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo etapais, siekiant kuo labiau sumažinti trikdžius ir žalą ekosistemoms;

11. mano, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų įrengimas turi būti įtrauktas į kiekvienos valstybės vystymosi strategijas ir energetikos nepriklausomumo veiksmus, juos atitikti ir sykiu derėti su Europos žaliojo kurso tikslais;

12. pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į vietovių, kuriose numatoma statyti jūrines vėjo elektrines, morfologines ir geografines ypatybes;

13. mano, kad sprendimai statyti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos infrastruktūrą turėtų būti grindžiami patikimiausiais moksliniais susijusio poveikio vertinimais ir įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus, visų pirma susijusias žvejų bendruomenes ir jų organizacijas, į statybos vietovių naudojimo procesus;

14. pabrėžia, kad reikia ištirti galimą poveikį jūrų gyvūnijai ir žuvininkystei, pvz., poveikį, kurį daro jūrinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių sistemos kaip dirbtiniai rifai – šie tyrimai gali būti riboti, nes apimtų tik eksploatavimo etapą, ir išnagrinėti, kaip būtų galima nutraukti eksploatavimą taip, kad tų sistemų nauda nebūtų laikina; pabrėžia, kad nutraukus jūrinių vėjo elektrinių eksploatavimą, šių objektų būklė turi būti tokia, kad būtų galima vykdyti žvejybos veiklą, jei ta veikla buvo leidžiama iki statybos arba per eksploatavimo etapą, ir kad būtų saugoma ir tausojama aplinka;

15. pabrėžia, kad būtina atsižvelgti į jūros dugno ypatumus, kai vykdoma jūrinių vėjo elektrinių plėtra, kad nebūtų statoma infrastruktūra, dėl kurios kiltų rizika, kad bus pakeista vietinė buveinė ir ekosistema;

16. siūlo įvertinti jūrinių vėjo elektrinių derinimą su saugomomis jūrų teritorijomis ir integravimą į jas, atsižvelgiant į aiškiai apibrėžtus buveinių ir biologinės įvairovės išsaugojimo tikslus, įskaitant su žvejybos ištekliais susijusius tikslus; pabrėžia, kad šioms saugomoms jūrų teritorijoms turėtų būti įsteigti valdymo komitetai, siekiant užtikrinti geresnį veiklos sambūvį, ir kad turi būti gautas atitinkamos kompetentingos institucijos, atsakingos už saugomą jūrų teritoriją, pritarimas;

17. pabrėžia, kad, kai įmanoma, jūrinės vėjo elektrinės turėtų būti statomos zonose, kuriose žvejyba neleidžiama, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį žvejybos sektoriui;

18. teigia, kad jūrinės vėjo elektrinės gali daryti poveikį žuvininkystei, nes keičia verslinių žvejojamų jūrų gyvūnų rūšių arealą ir gausą, taip pat, kai neleidžiama žvejoti elektrinių teritorijoje dėl saugumo priežasčių arba priverčiama keisti žvejybos veiklą ar metodus, pvz., aktyviąją žvejybą į pasyviąją;

19. primygtinai ragina užmegzti dialogą ir bendradarbiauti su žvejais ankstyvuoju proceso etapu; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į vietos ekosistemas ir vietos bendruomenės ypatumus; pabrėžia, kad žvejams reikia skirti tinkamas kompensacijas, jei jūrinių vėjo elektrinių plėtra turi įtakos jų veiklai;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos komunikate dėl 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos nurodyta, kad „ES teiks pirmenybę, pavyzdžiui, vandenynų energijos technologijoms ir jūros vėjo elektrinėms, kurios sudaro sąlygas atkurti žuvų išteklius“ ir kad svarstoma apie galimybę derinti jūrines vėjo elektrines ir saugomas teritorijas;

21. pabrėžia, kad jūrinių vėjo elektrinių poveikis aplinkai, jų socialinis ir ekonominis poveikis priklauso nuo konkrečios vietos sąlygų, ekosistemų ir žmogaus veiklos ir kad suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas rengiant, įgyvendinant ir valdant jūrinių vėjo elektrinių projektus yra labai svarbus, norint išspręsti bendro intereso klausimus;

22. pažymi, kad mažos apimties, priekrantės ir smulkiosios žvejybos sektorius gali patirti didžiausią šių jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų poveikį, nes jie yra palyginti arti kranto;

23. pabrėžia, kad didžiausią poveikį patirtų mažos apimties ir priekrantės žvejybą vykdantys žvejai, jei tektų perkelti veiklą, nes jie gali būti nepajėgūs persikelti į labiau nutolusias žvejybos vietas ar pakeisti žvejybos metodų, ypač jei jūrinės vėjo elektrinės statomos teritoriniuose vandenyse (iki 12 jūrmylių nuo kranto); ragina skirti tinkamą kompensaciją, jei nėra kitos išeities;

24. pabrėžia, kad jūrinių vėjo elektrinių teritorijoje veiklą vykdančių arba per ją plaukiančių žvejybos laivų apdraudimas yra labai problemiškas, nes žvejybos laivų draudimo suteikiamos išmokos yra nepakankamai didelės;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad bet koks prieigos prie tradicinių žvejybos vietų apribojimas daro tiesioginį poveikį įvairių ES pakrantės valstybių narių žvejų pragyvenimui ir nuo jų priklausančioms darbo vietoms krante; todėl pabrėžia, kad prireikus turėtų būti skiriama tinkama kompensacija, jei nėra kitos išeities; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad prieigos apribojimai gali pakenkti atsakingam ir tvariam aprūpinimo maistu užtikrinimui;

26. ragina valstybes nares, laikantis jūrinių teritorijų planavimo nuostatų, nustatyti konkrečius istorinius ir tradicinius vietos žvejų žvejybos rajonus, kuriuose neturėtų būti statomi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių įrenginiai;

27. pabrėžia, kad jūrinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir žvejybos lyginamoji analizė rodo, jog artimiausiais metais tam tikruose Europos jūrų baseinuose labai padidės teritorijos konfliktų tikimybė; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia išankstinio teritorijų planavimo, į kurį būtų įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, sprendžiant tiek dėl jūrinių vėjo elektrinių vietos, tiek dėl jų išdėstymo; ragina ankstyvuoju etapu užtikrinti veiksmingą dalyvavimą, dialogus ir tinklaveiką, siekiant sumažinti konfliktų skaičių ir jų išvengti;

28. pabrėžia, kad šiuo metu esama tam tikrų bendradarbiavimo pavyzdžių (aktyviosios arba pasyviosios) žvejybos rajonuose, kuriuose yra jūrinių vėjo elektrinių; pabrėžia, kad bendradarbiavimu grindžiamas bendro projektavimo požiūris į jūrinių vėjo elektrinių plėtrą, siekiant suderinti elektrines su kita išteklių naudojimo veikla, gali sumažinti poveikį žvejybai, sustiprinti įvairių susijusių sektorių ryšius ir sudaryti sąlygas naudingam jų bendradarbiavimui;

29. pripažįsta akvakultūros ir dumblių auginimo, taip pat pasyviosios žvejybos potencialą rajonuose, kuriuose esama jūrinių vėjo elektrinių; tačiau pabrėžia, kad reikia atlikti daugiau mokslinių tyrimų, siekiant įvertinti jų ekologinį poveikį ir ekonominį potencialą;

30. yra susirūpinęs dėl to, kad ir be žvejybos veiklos draudimų ir apribojimų dėl atsitiktinės žalos ir žvejybos įrankių užsikabinimo ir praradimo rizikos žvejai yra linkę vengti žvejoti jūrinių vėjo elektrinių teritorijose, net jei prieiga yra leidžiama, ir kad baimė dėl galimos atsakomybės rizikos yra nerimo priežastis, trukdanti sambūviui;

31. pabrėžia, kad atokiausių regionų ir salų energijos rūšių deriniai labai priklauso nuo iškastinio kuro importo, nepaisant jų vietos ypatumų, kurie yra palankūs atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares ypač daug dėmesio skirti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai šiose teritorijose ir teikti jai specialų finansavimą, siekiant sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro;

32. pripažįsta plūdriųjų jūrinių vėjo energijos įrenginių potencialą, nes atsiranda galimybių statyti įrenginius giliųjų vandenų rajonuose ir didesniu atstumu nuo kranto, daromas mažesnis vizualinis poveikis ir galbūt mažiau kertamasi su žvejybos rajonais;

33. pabrėžia, kad jūrinių vėjo jėgainių eksploatacijos nutraukimas turi nedaryti ilgalaikio poveikio aplinkai ir nekelti pavojaus žvejybos laivų saugumui, kai jūros dugne paliekama neišmontuotos infrastruktūros; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų būti toliau plėtojami perdirbimo metodai, siekiant sumažinti poveikį aplinkai; mano, jog būtina užtikrinti, kad jūrinių vėjo elektrinių parkai būtų statomi tik tuo atveju, jei laikomasi integruoto požiūrio į jūrinių vėjo jėgainių gyvavimo ciklo procesus, t. y., jei nuo pat pradžių aišku, kaip jūrinės vėjo jėgainės bus darniai projektuojamos, statomos, naudojamos, uždaromos ir perdirbamos; taip pat pabrėžia, kad, siekiant laikytis žiedinės ekonomikos principų, nuo pat pradžių į projektavimo ir įrengimo planus turi būti įtrauktos eksploatacijos nutraukimo strategijos, kuriose numatytas alternatyvus panaudojimas ateityje arba objektų pašalinimas, ir apsvarstytas ilgalaikis tvarus poveikis;

34. primygtinai ragina sukurti tarptautinį standartą, kuriuo apibrėžiama, kaip nutraukti jėgainių eksploatavimą, ir kuriame išsamiai apžvelgiamos eksploatavimo nutraukimo taisyklės ir nuostatos, laikantis žiedinės ekonomikos principų;

35. pabrėžia, kad turėtų būti nustatytos finansinės priemonės, siekiant pašalinti ilgalaikę riziką, kylančią dėl apleistos jūrinės infrastruktūros, kurią galima pašalinti, kad vėl būtų galima saugiai vykdyti žvejybą;

36. pabrėžia, kad bet kokia jūros dugne palikta *in situ* infrastruktūra turėtų būti tinkamai stebima;

37. pabrėžia, kad neseniai atliktuose empiriniuose tyrimuose nebuvo įvertintas ekonominis, socioekonominis ir sociokultūrinis jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos poveikis žvejybai; todėl primygtinai ragina Komisiją atlikti tolesnius mokslinius tyrimus, kurie apimtų platesnę sritį nei vien poveikis aplinkai, kad būtų galima įvertinti galimą neigiamą investicijų į jūrines vėjo elektrines ekonominį ir socialinį poveikį žvejybai ir nustatyti tinkamus būdus tiems neigiamiems padariniams pašalinti;

38. pabrėžia, kad reikia vykdyti standartizuotas stebėsenos programas ir suderinti žvejybos pastangų duomenis, kad būtų galima atlikti bendro jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros ekologinio ir socioekonominio poveikio, taip pat poveikio aplinkai vertinimą, ir kad reikia gerinti duomenų suderinamumą ir palyginamumą;

39. siūlo valstybėms narėms gerinti jūrinių vėjo elektrinių srities mokslinių tyrimų koordinavimą, siekiant palengvinti mokslinių tyrimų rezultatų ir duomenų rinkimą ir keitimąsi jais, taip pat keistis gerosios patirties pavyzdžiais; primena, kad jūrinė vėjo energetika yra viena pažangiausių technologijų, tačiau ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemos galėtų būti perspektyvios ir tam tikrais atvejais tinkamesnės kai kuriuose rajonuose, kuriuose vykdoma žvejybos veikla, nes jos daro mažiau žalingą poveikį žvelgiant ekonominiais, socialiniais ir aplinkos aspektais; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu skatinti investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą;

40. ragina Komisiją ir valstybes nares gerinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą jūrinių teritorijų planavimo srityje, be kita ko, su Jungtine Karalyste, kadangi ji yra didžiausia jūros vėjo energijos gamintoja Europoje, siekiant rasti bendrų problemų sprendimų, integruoti elektros energetikos jungtis ir mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių;

41. teigia, kad jūrinių teritorijų planavimui turi tekti pagrindinis vaidmuo, išskiriant kiekvieną jūrų regioną pagal jo ypatumus, ir turi būti labiau pabrėžiamas galimybių vykdyti veiklą toje pačioje vietoje ir keleriopo jūrinių vėjo elektrinių panaudojimo vertinimas, kuris yra itin svarbus siekiant sprendimo, kuris būtų naudingas visiems – tausiai žvejybai, akvakultūrai ir jūrinės energetikos sektoriui, ir siekiant į sprendimų priėmimo procesą integruoti veiksmingą žvejybos sektoriaus dalyvavimą, užuot naudojusis pernelyg neaiškiomis sąvokomis „konsultacijos“ ir „stebėtojai“, siekiant įvykdyti prisiimtus įsipareigojimus ir iš anksto išspręsti konfliktus dėl teritorijos naudojimo;

42. ragina valstybes nares, kaip kompetentingus jūrinių teritorijų planavimo subjektus, kad jos, toliau dirbdamos ir persvarstydamos nacionalinius jūrinių teritorijų planus, atsižvelgtų į poreikį užtikrinti, kad būtų išvengta neigiamo jūrinių vėjo jėgainių poveikio žvejybai ir kad elektrinės būtų statomos toliau nuo žvejybos plotų;

43. skatina jūrinių teritorijų planavimo srityje taikyti ekosisteminį metodą, siekiant sukurti sistemomis grindžiamą jūrų ekosistemų ir jų sąveikos su socialine ir ekonomine veikla supratimo ir valdymo sistemą;

44. pabrėžia bendruomenių energijos gamybos sistemų, kurios sudaro sąlygas pakrančių bendruomenėms ir kooperatyvams, įskaitant žvejus, gaminti savo elektros energiją ir investuoti gaunamą pelną į bendruomenę, svarbą;

45. pabrėžia, kad, laikantis mėlynosios ekonomikos ir Europos žaliojo kurso tikslų, jūrinės vėjo elektrinės turėtų būti statomos tik tais atvejais, kai užtikrinama, kad nebus daromas neigiamas poveikis aplinkai ir ekologijai, taip pat kad nebus neigiamo ekonominio, socioekonominio ir sociokultūrinio poveikio žvejams ir akvakultūros gamintojams;

46. primygtinai ragina valstybes nares, kai jos nustato savo energijos rūšių derinį, atsižvelgti į jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos poveikį jūrų ekosistemai ir žvejybai;

47. taip pat primygtinai ragina valstybes nares tęsti darbą, susijusį su kitų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra ir naudojimu;

48. ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą, siekiant ištirti tikėtinas jūrinių vėjo elektrinių įrenginių statybos ekonomines ir socialines pasekmes ir pasekmes aplinkai tose teritorijose, kuriose jos gali nederėti su žvejybos sektoriumi ir jūrų augalijos bei gyvūnijos tvarumu;

49. mano, kad įvairių jūros aplinkoje ir ekonomikoje veikiančių sektorių bendradarbiavimas taip pat bus teisingos pertvarkos veiksnys; ragina Komisiją įvertinti iniciatyvas, kuriomis skatinama vietos ekonomika ir ekonominė veikla jūroje, ir kurti sektorių sinergiją, kuri gali tapti pamatu perspektyviam ekonomikos atsigavimui;

50. pabrėžia, kad jau yra pavyzdžių, kaip gali kartu veikti žvejybos ir jūrinės vėjo energetikos sektorius, ir naudojantis šia patirtimi reikėtų nustatyti geriausią turimą praktiką, skirtą visam jūrų infrastruktūros gyvavimo ciklui, ir ja pasidalyti;

51. pabrėžia, kad suinteresuotieji subjektai turėtų turėti teisę dalyvauti ir reikšti nuomonę jūrinių teritorijų planavimo procese;

52. pabrėžia, kad ankstyvas, lygiateisis, veiksmingas ir tęstinis konsultavimasis su suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma žvejais ir akvakultūros gamintojais, ir jų dalyvavimas, skaidrių gairių parengimas ir kompensacijų mokėjimas galėtų padėti sumažinti galimus konfliktus ir sudaryti vienodas sąlygas žuvininkystei ir jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikai;

53. ragina ES, laikantis žaliojo kurso tikslų, skatinti ir remti jūrinių vėjo elektrinių plėtrą vykdant išorės veiksmus, visų pirma su trečiosiomis valstybėmis, kuriose galimybės naudotis energija tebėra nevienodos ir ribotos;

54. pabrėžia, kad pagal SESV 191 straipsnio 2 dalį turėtų būti taikomas atsargumo principas, jei sprendimus reikia priimti neturint reikiamų žinių ar informacijos;

55. pažymi, kad gali prireikti tolesnių ES lygmens priemonių, įskaitant teisės aktus, nes iš įrodymų matyti, jog valstybių narių jūrinių teritorijų planavimas neužtikrina teisingo žvejų ir kitų suinteresuotųjų subjektų įtraukimo ir atitinkamais atvejais kompensacijos žvejybos sektoriui;

56. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad jūrinių teritorijų planavimo procese būtų užtikrintas teisingas žvejybos sektoriaus įtraukimas, tvarus jo veiklos tęstinumas ir būtų teisingai atsižvelgiama į teisėtus žvejų, vėžiagyvių rinkėjų ir akvakultūros gamintojų interesus;

57. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.